

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De necessitate fidei. ser. j.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

Sequuntur Sermones Petri Hieremie De fide: una cum theologicis in cuiuscumque sermonis initio questionibus nuperri-me additis.

De necessitate fidei Sermo .I.

Fides tua

re saluū fecit. Lu. viij. et Lu. xviij. Dicit Fides tua te saluū fecit: in genere masculi no: cape qd vis. s. me lū? ē dicere /saluū: fm q legit in euāgelio qnāgesime. In q dñi/ ea incipe pdicare. Verba posita s. kaliter sunt dicra p saluatozē Marie magdalene Symonab: pū adaptari cuilibet aie chri/ stiane de h seculo migrāri: cui saluator dicit: fides tua rē. Pro sermōnis fundamēto in q agit d. de oris theologicis qō. Quis est q an chri aduentū fuerit fides necessaria de his q mō credi? Arguit q nō. Ad pfectā obedientiā sufficit implere q pceptū /cū pmpitudine implendi alia si pceptū. Igit ad pfectā fidē sufficit credere qd explicat credēdū cū voluntate credēdi alia si explicarent sibi. Sed an chri aduē/ rā nō fuerit tot credibilia reuelata: qe mō sunt a nob credita. nō em fuerūt ruc sacra/ menta noue leg: instituta: nec pūc fuerūt reuelata mltā cōtēra in nouo testamēto q non pūcebant in veteri testō. igitur rē. In o postū. Pro oi statu fuit necessa/ rā dōi dilgere oia diligibilia ex charitatē: qe: qd cuilibet necessariū fuit charitatē habere: charitas in q cūq gradu ad oia diligibilia se extēdit. Igit p oi statu necessa/ rā fuit fides respectu oim credibilium: qa charitas nō pūctif sine fide sequit. Et qstio manet p veras pte dubia vor. Ad qstio onē rōndendū est fm Sco. sup. iij. scn. dist. xvj. q. i. q ad actū fidei duo concurrūt ne/

cessario. Primū dicitur habitus inclinās de/ minate i ver. Secūdū: dicunt credibilia aliq modo pntia: credibilia nō ad sunt pre sentia in habitu: ideo requirit doctor qui aliquo modo ipa explicet. s. deus: vt aliq ali. Quilibet igit tenet ad tot credenda ex habitu: quot credibilia sunt sibi explici/ ta ab alijs sciētib. Et qd null? i veteri lege habuit tot sibi explicata quot habem? i lege noua: ideo null? tenebat ad tot expli/ cite credenda. Esti aliq habuerit sibi tot reuelata vt forte Abrahā: tenebat illa credē/ dere: r alijs credēda explicare p captū mē/ tis sue: r p statu illo. ideo sequit q qntuz ad actū fidei: qui dicitur habitus inclinās in verū/ ante chri aduentū fuit fides necessaria de his q mō credim. quod patet p rōnez Scoti vbi s. quia sicut aia nō est accepta deo: nisi omes r pfectat per charitatē q ad voluntatē: sic nō acceptat a deo: nisi pfecti/ atur habitu supnaturali q ad intellectum sez p fidem. Et sicut necessariū fuit omibz ante chri aduentū habere charitatē: sic et habere fidem. Et ad argumentū dicit q est simile: qd fides est in intellectu subiectue Ideo fidem habeamus: vt dicat nobis s. quod habet iuxta vba passimpra: Fides tua rē. Predicatur igit de articulis fidei: qdam de fide pmo dia ponā p nostra instructione r pparatione materie articuloz clarius intelligende. Et de quolibet istoz fieri poterit vnus sermo: put domi/ nus gratiam dederit. Primo qdem de fidei necessitate. Secundo de fidei quiditate. Tertio de fidei veritate. Quarto de fidei pfectibilitate. Quinto de fidei utilitate. Hodie aut sufficit predicare de pmo puncto: videlicet de fidei necessitate. et erit materia aliquiter speculativa. Pro hui? materie declaratione est norandū: q vera zelusio est in sancta theologia: q fides est necessaria ad salutē humanā. Nec aut cō/ clusio pbat ratione: aut oītare: r extēplo. r ponet in fine sermonis. Pro rōnis aut in/ tellectu est norandū q in orant via r in oi opatione est pmo necessaria cognitio sui ipsius opationis vel vie. Et hui? ratio est. quia finis ē causa causaz que mouet agē/ rē: r pncipiū opationū nostrarū. Licet em

finis sit ultimus in executione: in est primus
 in intentione: et mouet agente. Sicut enim se
 hinc principia in demonstrabilia in speculabi
 lib: sic habet se finis in opabilib: Pone ex
 plū. Si dicitis famulo tuo vel seruo: Ambu
 la. statim quāt: quo: Sic si tu motus fueris
 ad ambulādū: statim auctō ambulare incipi
 as: p̄cipis finē q̄ vadās. et sic est in q̄cū
 opatiōe. Da exemplū de illo qui fabricat
 domū: q̄ intēdit finē habitādū vel viden
 dū. Sic de scribente libꝛ. sic de muliere fi
 lante vel terente. sic de medico medicante
 sez ad finē sanitatis. sic de legista rē. Nec
 ad rem p̄tinet: siue sit malus: siue sit bon
 finis. Nā q̄liscūq; sit finis: p̄ mouet agen
 tē. Dō ad p̄positū. Nos oēs in hoc mō
 sum⁹ viatores: nō em̄ hēm⁹ h̄c uitare ma
 nentē sed futurā inq̄rim⁹: Heb. vi. Finis
 autē ad quē ordinati sum⁹: et rendere debem⁹
 mus: est de⁹. nō autē diuitie: nec honores
 nec voluptates et h̄mōi. Sicut em̄ ip̄e de
 us est cā efficiēs oim p̄ potentia suā: et exē
 plaris p̄ suā sapiām: sic est et finalis p̄ suā
 bonitatē. Apoc. i. Ego sū alpha et ω: p̄nci
 piū et finis. Nā sicut dicit magi sen. i. h̄. di. j.
 Ad hūc finē creat⁹ est hō vt cognoscat de
 um: et q̄tēdo diligat: diligēdo possideat.
 possidendo fruatur. In cognitiōe dei conti
 nitur p̄fectissime hūana britudo: q̄ est finis
 n̄r. Itē Aug. xix. de ciuit. dei. c. xx. Nō est
 vera sapia q̄ intentionem suā in his q̄ p̄u
 denter discernit: gerit fortiter: cohibet rē
 perantē: iusteq; distribuit: nō ad illū dū
 rigit finē: vbi de⁹ erit oia in oib: eternita
 te certa atq; pace p̄fecta. Hec ille. Et idō
 ad ip̄m rēdere debem⁹ cū toto intellectu:
 cū toto affectu: cū tot⁹ virtib⁹ corpis. Ps.
 Accedite ad eū et illuminamini: et facies ve
 stre nō confundent. Et sic de⁹ incarnatus
 nos ad ip̄m inuitat dicens. Venite ad me
 oēs q̄ laborat⁹ et onerati est⁹. Mat. xi. Eū
 q̄ de⁹ sit finis n̄r: sequit q̄ nos debem⁹ ip̄m
 scire et cognoscere. Vide in. iij. 2 gen. c. xv.
 vbi agit q̄ intelligere deū est finis ois in
 relectualis substantie. Itē in. j. 2 gen. c. v
 vbi dicit q̄ p̄bs in. x. reb. rephēdit Simoni
 de quēda q̄ p̄madēbat hoib⁹ vt p̄mittere
 rent diuinā cognitiōem et hūanis reb⁹ in
 genitiū applicaret. Oportet inq̄ebat hūana
 sapē hoiem: et mortalia mortale. In p̄bs
 rephēdes eū dicit. Nō se dicit ad immortalia et

diuina trahere quā p̄t. Et quō p̄fect⁹
 cognoscam⁹ ip̄m deū: tāto feliciores et be
 atiores sumus. q̄ vltima et p̄fecta britudo
 homis in dei cognitiōe consistit. iuxta illud
 Joā. xvij. Hec est autē vita eterna: vt cog
 scant te solū vep̄ deū et quē misisti J̄sum
 ch̄m. Itē ecclia. De⁹ que nosse viuere et.
 Itē ps. Glacare et videre qm̄ ego sum dei
 us et. Nota Glacate p̄ p̄tlatōes: et vide
 re p̄ cognitiōem. Et ex h̄ in seif q̄ necessa
 ria est homi cognitiō de diuis. nullū autē
 est ita ueniēs et sufficiens mediū ad hōiē
 dū cognitiōem de diuis in hac vita sicut
 fides. Pro cui⁹ etiā clarior intellectus deb
 bem⁹ notare: q̄ sicut rāgit b. Tho. in. iij.
 2 gen. in p̄oemio. Hō de diuis triplicem
 cognitiōem h̄re p̄t. Prima ē cognitiō na
 ture. et hec h̄ p̄ cognitiōem naturālē. Se
 cūda ḡtē: et hec h̄ p̄ reuelatiōem diuinā.
 Tertia ḡtē: et hec h̄ p̄ reuelatiōem sup̄natū
 rā. Prima est bona. secūda melior. tertia opti
 ma. Prima ḡ cognitiō de diuis h̄ ab hōi
 mine naturālī p̄ creaturā. Nā sic p̄ sentis
 et motū m̄broy corpis cognoscim⁹: atq; esse
 in corpe hois: vt dicit Ph̄s. j. de aia. Itē
 su nō p̄cipiat: vt pote cū sit ip̄e. Sic et p̄ mo
 tū in di cognoscit q̄ sit de⁹. H̄tē ḡtē
 moueri: sicut luna: et stellas.
 Vides celos motū elemētōꝝ: siue loquas
 mur de motu locali: siue de motu genera
 tionis et corptionis. Et hoc motū ḡtē
 q̄ sit de⁹ naturālī. Itē modo et ḡtē
 p̄bi naturālī deū esse. In Ḡtē ḡtē in. vi
 Enēd. carēs q̄ de fide: sed lumie naturālī
 rōnis illustrat⁹: sic inq̄. Principio celū et
 terrā caposq; liquēs: Lucentēq; globos
 lune titantēq; astrā Spūs ir⁹ alit. rotas
 infusa p̄ artus Dens agitat molē: et ma
 gno se corpore miscet. Pater ḡ q̄ ex motu
 m̄di ce ḡtē de⁹ naturālī cognitiōe. H̄tē
 etiā ap̄s attestat Rom. j. Inuisibilia em̄
 dei: a creatura m̄di p̄ ea q̄ facta sunt. in
 lecta sp̄ciant: sempiterna q̄z virt⁹ et
 p̄sonis diuis. s. p̄tēna: sapia: bonitas. Po
 tētia autē dei cognoscit p̄ magnitudinē em̄
 turaz. Sap. xij. A magnitudine em̄ p̄
 ciet et creature: cognoscit p̄tētia creaturē
 rū videri. Sapia in o: die vato creaturē
 in cursu stellarū et solis et lune et in elemētis
 et in muratiōe rēpōꝝ et. Bonitas eius et

creaturæ creaturæ. Vide d' hoc clari
 post festu Trinitat' ser. xvij. pre. f. Hora
 etiã q' creatura mōi. i. ab boie: q' partici
 pat cū oi creatura. s. cū creaturis hūitib' so
 lū esse: et etiã cū hūitib' viuere: et cū hūitib'
 sentire: et etiã cū hūitib' intelligere. s. cū an
 gelis. Ido vocat hō creatura mōi. Dat. vi.
 vi. Predicare euāgeliū oi creaturæ. Ho. i.
 homi. Pater g' pma cogitio de diuinis.
 Sed q' intellect' n'r nō pōt naturalr inue
 stigare oia q' sunt necessario cogitēda d' di
 uinis: q' sunt trāscēdētia hūanā ratiōez:
 ideo est necessaria scda cogitio q' h' p' fi
 de. N' h'ez in rez natura n' h'it sic cogitēda
 lius et manifest' deo: n' p'pter modicitatē
 intellect' n'r nō possum' p'ringere ad ple
 nā cogitōnem diuinor: q'ntū p'ner ad
 necessitatē salut' n're. Propter qd d'r p' h' i
 q. Hera. q' sicut se habet ocul' noctue ad
 solē: sic intellectus noster ad ea q' sunt ma
 ximū in natura. Declara similitudinē
 de oculo noctue ad solē. Et ideo ē scda
 cogitio q' habet p' fidez p' quā hō cogno
 scit aliq' de diuinis: q' hūana rōne inuesti
 gari nō pōt: et h' ex reuelatōe dei facta per
 scripturā et reuelata interi' p' inspiratiōez et
 p' grām, iuxta illud Joā. x. Hec autē scripta
 sunt vt credatis: et vt credēs vitā habe
 atis in noie ei'. Jte. j. Loz. ij. Ocul' nōn
 videt: nec aur' audiuit: nec i' cor' hois ascē
 dit: q' p'puit de' diligentib' se. Nobis autē
 reuelatur de' p' spūm suū. Et hec cogitio
 est melior q' pma: vt infra patebit. Terc
 tia autē cogitio de diuinis est optima: q' n'
 aia separa videt i' patria deū sicuti ē: cla
 re et limpide. De q' visione loquit apls. j.
 Loz. xii. Et pte em nūc cognoscim' et ex
 parte p'phetam'. Et idem nūc p' peculum
 in enigmate: tunc autē facie ad facie. Con
 cordat Joānes. j. Jo. ij. Videbim' eum
 sicuti ē. Ps. Sicut audiuim' sic vidim' in
 ciuitate domi s'curū rē. De oib' his tribus
 cogitōib' h' autoritas Job. xxvj. Ecce
 hoc ex pte dicta sunt v'iaz ei'. Et ap. i. cre
 aturæ: hoc q' ad pma. Et cū v'iaz paruat
 filliā sermonū ei' audierim': q' ad secūda.
 Sermonū ei' eccē fides q' p' sermōes dei
 reuelat' h'it. Hora Audierim': q' fides ex
 auditu: audit' autē p' s'bdū e' h'it. Ro. x. Nul
 lo em sensu percipim' ea q' sunt fidei: nisi p'
 auditū. Et p'actice. Quis poterit toni

trūū magnitudis ei' intueri: q' ad certitaz.
 Quis poterit rē. q' d' null' in hac vita
 morali: vt infra sequit. Sic igit de diuis
 triplicē cogitōem h'ze possum'. Dō ter
 tia cogitio q' ē clarissima in hac vita h'it
 nō pōt: iuxta illud Leo. xxvj. Nō me videt
 bit hō et viuet. Et itellige nisi ex p'ilegio
 sic Paulo fuit cōcessū. Prima autē cogitō
 nō sufficit ad salutē: eoq' si plene instrū
 it nos ad salutē de diuis: vt infra patebit.
 Et tō est necessaria scda cogitio fidei q' ē
 mēdia: q' p' eā p'la cogitōem de diuis q' p'
 pma: licz min' q' p' tertiam. Et sic patz ra
 tio: quare est necessaria fides in hac vita.
 Autoritas Heb. ij. Sine fide impossibi
 le est placere deo. Credere em opoz accē
 dentē ad deum q' est: et q' inq'rentib' se re
 mūeratoz sit. Et q' vt dixi: cogitio finis
 est pma in intellectu: et finis est p'm' in int'
 rentione: Jō fides ē pma inf' ceteras p'ru
 tes: vt infra dicit ser. p'rio. pre. ij. Sed ad
 huc vt clari' cogit' q're pma cogitio d'
 diuinis q' naturalr rōne habet nō sufficit
 homi ad salutē: sed fuerit necessaria cogitō
 tio fidei: est norandū q' p' q'nc rōnes.
 Prima: quia cogitio fidei cogitōne
 naturali est certior.
 Secunda: quia est citior.
 Tercia: quia est cōmuniō.
 Quarta: quia est latior: siue amplior.
 Quinta: quia est vtilior.
 Prima cogitio fidei ē certior. Rō. q' a
 naturalis ratio ē multū deficiēs a cogitō
 tione diuinor. Et signū est: q' p'bi de reb'
 diuinis naturalr inuestigatiōe p'curau
 tes: in mlt' errauerūt: nec sibi p'p'is cōsente
 runt. Jū q'dā dixerūt oia a causa eē facta
 sic Democrit'. Quidā dixerūt solē v' ali'
 q'd h'mōi eē deū. Quidā dixerunt p'les de
 os esse. Vide de hoc post finem sermonis
 hui'. q' sup' h' d'r Aug. Et q'd m'p'z: cū etiã
 in reb' sensibilib' que sensu p'ceptum' nō
 pōt ratio humana p'ringere ad p'fectam
 cogitōem eaz. Hoc etiã patet in oi scie
 tia in qua manifestū est q' multe p'ie opi
 niones doctoz inueniunt. Sicut patet in
 iure civili et canonico et medicina rē. Nō
 autē diuersum est et contrariū: certum esse
 non potest. Unde homo pōt falli et etiã
 fallere aliū: etiã si ipse non fallat. sed deus
 nec falli potest: nec fallere: q' veritas est.

Igitur cum ratio humana non potest perungere ad perfectam cognitionem rerum creaturarum sensibilibus: quanto magis in rebus divinis quod nullo sensu percipi possunt. Unde igitur esset apud homines indubitata et certa cognitio de deo: oportuit quod divina eis per modum fidei traderentur: quasi a deo dicta quod metiri non potest, quam quidem cognitionem habere homo non potest nisi per modum dicentis a deo. iuxta illud Iosue vii. **Q**ui audit a patre et didicit: venit ad me. Unde certior est cognitio que habet per fidem quam habet per sciam. **E**x parte etiam certitudo dicitur: quod fides innititur veritati divine: que est etiam obiectum. **S**cientia autem innititur rationi humane: ut no. b. **T**ho. ii. q. iij. ar. vlt. **I**n Epistola. iij. Non amplius ambuletis: sed et gentes ambulantes in vanitate sensus sui: tenebris obscurati habentes intellectus. **T**res **E**sa. liij. Pona uniuersos filios tuos doctos a domino. **U**nde infra ser. v. par. iij. **H**ec obstat quod visus est certior quam auditus. **Q**uod certior: aure arbitrat est oculus. sed fides est et auditus: ut dicitur **R**o. x. **I**n scia autem et intellectu et sapia includitur quidam intellectus: alius visus. ex quo videtur quod sit certior cognitio scie quam fidei. **R**on. fm b. **T**ho. art. vbi s. ad secundum: quod ceteris paribus visus est certior auditus. sed si ille a quo auditus multum excelsat visum videntis: sic certior est auditus quam visus. sicut aliquid parue scientie magis certificatur de eo quod audit de aliquid scientis: eo quod de eo quod sibi secundum suam rationem videtur. **E**t multo magis homo certior est de eo quod audit a deo: qui falli non potest: quam de eo quod videtur propria ratione: que falli potest. **S**ecunda cognitio fidei certior est quam cognitio scientie. **S**cientia enim ad quas pertinet probare deum esse et esse unum: et alia homini de deo si est potentissimum: sapientissimum et ceteris vltis hominibus addiscenda proponitur: suppositis multum aliter scientiis: et non nisi post magnam temporis. **U**nmetaphysica que circa divina stat: in se phiepres vltima remanet addiscenda. **U**nde etiam patet in cognitione rerum sensibilibus ad quam homo non potest perungere: nisi post longum studium. **U**nde homines per multos annos in studiis manent antequam possint addiscere perfecte scientiam illam. **U**n de quidam philosophus dicit quod stetit triginta annis in deserto ut cognosceret naturam apis. **Q**uanto igitur multo magis post multum tempus vacabit ad cognitionem natura-

lem diuinorum. **E**t hoc valde damnosum est homini que ad opera meritoria: que sine dei cognitione non possunt. **U**nde supra illud **R**o. x. **O**mnne quod non est ex fide: peccatum est: sicut glo. **A**ug. **E**t dicitur: deest cognitio veritatis et ne: falsa est virtus: etiam in optimis moribus. **U**n **I**gnorantia homo cognoscat deum: sicut nec cessaturum ut deum et diuina per fidem cognosceret: que statim homo percipere potest: postquam visum rationis puerit. **T**ertia cognitio fidei est communior. multi enim in studio scie proficere non possunt: propter multa impedimenta. **B**onus **T**ho. in primo 2. ge. c. liij. ponit tres causas quibus plurimum impediunt a fructu studiose inquisitionis que est inuenerio veritatis. **Q**uidam siquidem impediuntur propter complexiones indispositioem: ex qua multi maru raliiter sunt indispositi ad studendum. **U**nde nullo studio ad hoc perungere possunt: ut in nullo gradu humane cognitionis artingerentur que in cognoscendo deum consistit. **Q**uidam vero impediuntur necessitate rei familiaris. **O**portet enim esse infirmos aliquid que temporalibus administrandis insistant: que tantum tempus in otio: contemplatione cognitionis non possunt expendere: ut ad summum fastidium bene mane inquisitionis perungerent. **S**ed de cognitione. **Q**uidam autem impediuntur pigritia et. **I**sti igitur tales omnino a dei cognitione fraudantur: et consequenter a felicitate perfecta. **S**unt igitur necessarii ut diuina per modum fidei credenda proponerentur: cuius cognitio ceteris est omnibus hominibus: ut sic omnis caro saluari possit. **Q**uia sicut dicit apostolus **1**o. cor. x. **I**n christo non est masculus et femina: gentilis et iudeus: circuncisio et preputium: barbarus et scythia: seruus et liber. sed omnia et in omnibus christi. **R**om. i. **N**on enim erubescit euangelium: virtus enim dei est in salutem omni credenti. **I**n deo primus et greco. **Q**uarta cognitio fidei dei est latior siue amplior: quia ad plura extenditur quam cognitio que habet per rationem naturalem. **N**am per rationem naturalem non possimus cognoscere de deo: nisi quod est deus et quod sit vnus: et quod sit omnipotens: iustus et cetera. **S**ed vide de hoc practice in festo **E**piphanie: in sermone magistri **V**incentij que incipit **A**mbrosius labunt gentes in lumie tuo. **P**re. q. **U**n **I**gnorantia in pignis non potest ratione naturali comprehendit. **I**te mysterium incarnationis: nec passionis: nec alij articuli fidei. que omnes cognoscuntur.

scimus p fides. Et ideo amplior est r ma/lor. In aplos. Loquitur dei sapiam in my/sterio q abscondita est qua nemo pncipu/ bu? seculi cognouit. Pncipiu. Glo. i. phi/ losophoy. Et infra. Nobis aut reuelauit/ de? p spum suum. i. Loz. ij. Ideo maiorē/ cognitiōem de diuis habet bodie vna ve/ tula: q olim maximi phi: Plato: Aristo. / 2 ceteri. In dī Ecclī. ij. Plurima em sup/ sensum hominis ostensa sunt tibi. Et h etia/ vult b. Tho. ij. q. ij. ar. ij. ad tertiu. Grez/ La. ij. Repleta est terra sciētia dñi sic aq/ maris operentis. Quinta cognitio fi/ dei q vltior. Nā assentire his ad qz pgn/ rone manuduat hō p rōnem hūana/nul/ lius meriti est. Gerbi gra. Credere q sol/ moueat. vl q hō sit mortalis r hñōi: que/ humano semiu r rōne cognoscunt. Grego. / Fides non habet meritū: cui humana ra/ tio pder experimentus. Sed assentire his q/ humana rōne cōprehēdi n pnt: sed ex diui/ na reuelatiōe cognoscunt: est maximi me/ riti duplca rōne. Primo rōne reuerētie/ quā exhibet hō deo: quia credit r etia/ ea/ que nō capit. Nam qñ aliqs credit simpli/ ei hō alicu? de his q als ignozat: facit si/ bi honorē. qa facto videt assentire ipm eē/ hoīem fidedigni. Sic r in pposito debet/ homo dicere: Dñe ego credo patri meo et/ matri dī cētib se esse parētes meos. G mul/ to magis dñe ego credam tibi q reuelasti/ nobis ea q sunt fidei. Als multū offendit/ deus ad illis q nolunt credere verbis ei/ sine cautione rationū: quā qruunt gētiles. / vel cautione signoz quā querunt iudei. i. / Loz. i. Iudei signa petunt: r greci sapiē/ tiam qruūt. Quantū aut de hoc dñs offen/ dat. ostēdit Datt. xij. Generatio mala r / adultera signū querit rē. Et eiusdē. xvij. / Generatio incredula r puerla vqz quo/ parat vos: Nota exemplū de Hypocra/ te r Phthagoza: q indixerūt hanc legē di/ scipulis suis: vt non auderēt in sententijs / suis interrogare ppter qd: sed eis p ratioē / offererent: autortas. Quanto magis au/ toritas diua p rōne hñda est. Secdo rō/ ne hūiliter: qz hūiliter hō intellectū suum / ad credendū ea q intellectū nō pōr peipe: / dicendo. Dñe licz nō possum cōprehēdere / quā modo fieri possit: vt in ramparua ho/ stia sit rāntū corp? ebi? vl q mater vestra

remansit ego post partū. r sic de alijs. ra/ men q: ita vos vicijs volo ista credere: qa/ maior est porentia via q intellect? seu in/ telligentia mea. Ideo meret multū hō p/ pter h. Presumptuosissimi em eēt: vt hō / nolit credere: nisi qd intellect? capit. No/ ta exemplū de b. Augustino q vidit pnez/ in litore maris q volebat ponere torū ma/ re in parua fouea/ quā in litore marz fece/ rar. Magna q hūilitas reqrit et ostendit/ in credendo magistro: iuxta illud ps. Cre/ didi ppter. qd locutus sum: ego aut humi/ latus suz nimis. Et ex hoc habet meritū. / In dī De b. xj. Sancti p fidē vicerūt re/ gna: adepti sunt repromissioes. Qd n estz/ nisi credendo moieret hō. Vide. ij. q. ij. / ar. it. Gre Joan. r. Hec aut scripta iunt vt / credatis: quia Iesus est chris filii? detier vt / credentes vitā habeatis in noie ipsi?. Ad / taliter credendū A plus exhortat nos. i / Loz. x. In captiuitatē redigētes oēm hu/ manū intellectū: in obsequiū chri. Et sic pa/ ter q fides est nob necessaria. Et rēpla etiā / patent multa: sicut de phis paganis: qui / cognouerūt deum naturalī cognitiōe: n / sunt oēs in inferno dānati. Lōra qz iue / hit aplos Ro. i. Qui cū deū cognouissent / nō sicut deū glificauerūt aut gras egerūt / rē. Nota exemplū Aristo. qui post morte / apparuit euidā scholarī suo q dixit se esse / dānari r nihil se agnoscere nec cogita/ re/ nisi penā quā patiebat. Pro euiden/ tia materie que tractat in sermone sequen/ ti: vitz de qlitate fidei: est notandū: q fī/ des multiplicr sumit. Unde Glo. xxij. q. i. c. / Douer te. sic ait. Multipliciter dī fides. / Quis idē est qd sacramentū baptisim: vt / xlv. dist. de iudeis. Item dī: fides castitas / thori. vt. xxvij. q. ij. Lōitages. Quis dī fī/ des securitas siue pactū. i. pmissio. xxij. q. / j. Poli. ibi dī. Fides q pmitit etia/ hosti/ lernāda est. Gre dī fides cōscientia. vt ibi. / De qd nō est ex fide: pām est. xxvij. q. j. / s. j. Et de pscptōe. c. vlti. Gre dī fides ha/ bitus mentz bñ pstitute. Gre dī fides cre/ dultitas: fm quā credim? illud qd non vi/ demus: vt ibi. Fides non hz meritum rē. / vt ibi. Fides em est de re n vīa. de pe. dist. / iij. In domo. Gre dī fides obiectuz fidei / materiale. i. illd qd credit. sic dī. Iesus chri / stus est fides nra. Quis etia/ fides ponit

pro actu fidei: iuxta illud, Fides autem carbo-
lica hec est: ut visum deum in trinitate et tri-
nitatem in unitate veneremur. Item Augustinus, Fi-
des est credere quod non vides. Item dicitur fides
equas in actionibus considerata. Insuper, de act.
§. Actionis. Quaedam sunt bone fides: quod dicitur
sunt stricti iuris. Item ibi. Bona fides non pa-
ritur visum deum exigat. Sed hoc potest accipi fi-
des per secula. Adde, Glo. ordi. in Rubrica
de summa trinitate et fide carbo-

ad dubium dicitur: quod fides non est proprie virtus,
quia ait magister sententiarum, ibidem. Fides autem qua
creditur cum charitate virtus est. Secun-
da dicitur fides fragilis et ficta: quia, si sine
charitate et charitate moueri quidem incho-
at ad bona operanda, sed minime perseverat: mo-
riturque cito tanquam abortiva. Tale fide illi
habent de quibus dicitur Luca 21. vii. Ad ipsos creditur
et in temptationis recedunt, et tunc dicitur
quod proprie non est fides: quia non est perfecta
charitas. Tertia dicitur fides probata. In
charitate et duracione: cuius signum est quod in
opus exuberat perseveranter. Fides dicitur mag-
ister sententiarum, ibidem: quod si capiat fides per se
quod creditur est virtus: quod sit cum charitate. De
qua loquitur Ambrosius, super epistolam ad Romanos, i.
Charitas mater est omnium virtutum quae omnes
informant: sine qua nulla vera virtus est. Si ca-
piat, per illo quod creditur virtus non est: quia
non est fundamentum: quod sine dilectione. Et
est prima qua mediate homo salvatur: iuxta
verba fides tua etc. Pro hoc? Mater
rie pleniori intellectu est notanda: quod in fide
de vera possumus considerare quadruplicem cau-
sam: scilicet quod potest fides diversimode dicitur
bi vel diffiniri.

De quiditate fidei
Sermo II

Fides tua te

salvum fecit, Luca 21. vii. Dicitur est
super de fidei necessitate. Sequitur
hodie predicare de fidei quiditate: vices quod est
fides. Pro evidentiis huius materie nota:
quod fides multiplex dicitur, ut habet se post finem primi
sermonis. Salutes ergo Maria. Pro
fundamento sermonis qui est de fide ordi-
tur theologialis questio.

Quoniam dicitur fides sit prout theologus
calis: Arguitur quod non, In peccatis reperit fides
des et etiam in demonibus, quod ait magister, in sen-
tentia, xxiiij. Fides ergo quam demones et falsi
christiani habent: quas mentis est: et in talibus
non reperit virtus, sequitur. In oppositum: ait ma-
gister ibidem: fides est virtus qua credunt quod
non vident, et non cardinalis: sequitur quod the-
ologus, quod quodammodo manet per vtriusque pro du-
bia. Ad questionem respondendum est secundum Bernardum,
in quodam epistola: et secundum magister ibidem: quod triplex est
fides: scilicet fides caput tripliciter.

Prima dicitur fides mortua.
Secunda dicitur fides ficta.
Tertia dicitur fides probata.

Prima dicitur fides mortua: que sine opere
rat corde: et vel opere per dilectionem. Ita
etiam, fides sine operibus mortua est, et hac fi-
dem mali habent et etiam demones. Item, de
mones credunt et per emittunt, quod intellectu
eorum vincunt ab his quod indicat doctrina eccle-
sie esse a deo: licet non convincat per evidentiis
rei: ut dicitur Thimotheo 2. ii. q. v. Et dicitur mortua: quod
sine charitate est, et dicitur fides: quod tales credunt
quod non vident, sine deum esse. Paulus ad Titum, i.
Constituit se nosse deum: factus autem negant.
Et de tali fide intelligitur argumentum. Et sic

Prima causa principalis est effectiva.
Secunda causa formalis preceptiva.
Tertia causa materialis subiectiva.
Quarta causa finalis completiva.
Prima ergo causa etc. et hec est deus: et est
causa fidei in se duplici ratione. Prima ratio
sumit ex pre credendorum. Licet enim ea que sunt
fidei excedant humanam rationem non possent
ex se inuenire nec preplari ea que sunt fidei:
nisi deo revelante: ut dicitur est sermone
primo. Item apostolus, Quod quidem dei sapientiam in
mysterio: quam nemo principum huius seculi
cognovit, nobis autem revelavit deus per spiritum
suum. I. Cor. ii. Item ibidem, Quod oculis non
vidit: nec auribus audivit: nec in cor hominis
ascendit: quod prepaavit deus diligentibus se. Nota
oculus, scilicet per hominem, nec auribus, nec in
cor hominis ascendit, sed ex ratione naturali.
Quia autem que sunt fidei deus revelavit: quibus
tamem immediate: sicut sunt revelata apostolis et
apostolorum, quibusdam mediate a deo intercedente
carore fidei: iuxta illud Rom. x. Quod cre-
dent sine predicante: et quod predicabunt missi
mittant etc. Sed ratio est ex pre assensus
hois ad ea que sunt fidei. Non enim potest homo assen-